

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 36

TELEFON UREDNISTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE: Prešernova 3, tel. 280
POŠTNI ČEKOVNI RACUN 11.405

Maribor, sreda 14. februarja 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din.
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1—

Temni oblaki nad Bližnjim vzhodom

Naglo utrjevanje sovjetskega Kavkaza, črnomske obale in meje nasproti Romuniji - Vedno več e zbiranje zavezniških čet na Bližnjem vzhodu - Alarmantne vesti z vzhoda

LONDON, 14. februarja. Exchange Telegraph. Angleški listi pišejo, da je poslala Nemčija na Kavkaz 2000 svojih častnikov-strokovnjakov, kjer bodo delovali kot instruktorji pri gradnji sovjetskih utrd po vzoru Siegriedove črte. Sovjeti utrjujejo zlasti okolice svojih petrolejskih izvirkov. Pariški listi pa poročajo, da je v teku tudi naglo utrjevanje Ukrajine in vse črnomske obale, tako da bo imela Sovjetska zveza strnjene utrdbe od Kavkaza do Romunije. Nemci žele zavarovati dovoz petroleja iz Bakuja čez Ukrajino, zato se mora to ozemlje zavarovati za vsak primer. Prav tako važna je pa tudi železnica Odesa-Lviv, ki bo tudi zavarovana z močnimi utrdbami. V Londonu resničnost teh informacij ne zanikujejo in opozarjajo na vedno večjo koncentracijo zavezniških čet v Egiptu, Palestini in Siriji, Avstralske in novozelandske čete, ki so prišle sedaj v Suez, kjer jih je sprejel sir Anthony Eden in ki štejejo že sedaj nad 30.000 mož, sploh ne bodo odposlane dalje v Evropo, ker so določene za Malo Azijo. V prihodnjih dneh pa bodo prispele tja še nove čete iz dominionov in kolonij. V zvezi s tem so tudi potovanja francoskega generala Weyganda po Bližnjem vzhodu.

ITALIJANSKE INFORMACIJE

RIM, 14. febr. Stefani. Italijanski listi objavljajo z debelimi naslovi poročila o prihodu novih zavezniških čet na Bližnji

vzhod. Posebno pozornost je vzbudila ekspedicijska vojska iz Avstralije in Novoga Zelanda. Italijanski listi ugotavljajo, da se s tem ustvarja nova fronta vojne

na Bližnjem vzhodu. Pozornost vzbujata tudi ustvarjanje ofenzivnih operišč v Siriji in v Turčiji. Vojaški strokovnjak lista »Popolo d'Italia« piše, da hočeta Anglija in Francija nadzorovati vojaško delavnost Sovjetske zveze, katere ne bi mogli napasti samo čez Finsko, ampak tudi čez Malo in Srednjo Azijo. Zaradi tega se sovjetska vojska, ki bi tako utegnla priti med dve fronti, skuša zavarovati z naglo graditvijo utrd. Italijanski listi ponatiskujejo tudi vesti o odhodu nemških častnikov na Kavkaz, kjer nadzirajo gradnjo sovjetskih utrd. Sovjeti pa grade utrdbe tudi na romunski meji.

ŠE NEPOTRJE VESTI

LONDON, 14. febr. Exchange Telegraph. Angleški listi posvečajo pozornost dogodkom v češkem protektoratu in zbl-

ranju nemških čet na tem ozemlju ter na Slovaškem. Prav tako objavljajo tudi vesti o odposlavljanju nemških čet v vzhodno Galicijo in na romunsko mejo. Vse te vesti za enkrat še niso kontrolirane, vendar se iz raznih znakov da sklepati, da se v tem delu Evrope res nekaj dogaja.

ALARM TUDI NA BALTU

PARIZ, 14. febr. Havas. Med Estonko, Letonsko in Litvo ter Sovjetsko zvezo je nastala resna napetost, ker zahteva Moskva od njih nove koncesije in neka-ko, vsaj indirektno njihovo sodelovanje v vojni proti Finski. Vlade baltških držav se temu upirajo in mobilizirajo. Z vsa naglico se grade tudi obmejne utrdbe. Opogumljeni po finski uspešni obrambi, so tudi mali baltški narodi sedaj pripravljeni upreti se sovjetom.

Anthony Eden

KAHIRA, 14. februarja. Reuter. Kralj Faruk je spejel v avdienci britskega mi-

Strahote ofenzive na Mannerheimovo črto

Finci poročajo uradno, da so zopet osvojili izgubljene položaje, sovjeti pa tudi uradno to vest zanikujejo - Podrobnosti o bojih, ki presegajo po svoji silovitosti vse dosedanje

HELSINKI, 14. februarja. Havas. V zvezi z operacijami v Karelski morski ožini izjavljajo pooblaščen krogi, da so sovjeti res zavzeli nekatere utrjene položaje, a so jih Finci deloma ponovno osvojili. Bitka še ni končana, zato o prodoru Mannerheimove črte ne more biti govora.

HELSINKI, 14. februarja. Havas. Sedaj se tudi z uradne finske strani priznava, da se je sovjetskim četam tekom zadnjih dni res posrečilo vdreti v nekatere finske utrjene postojanke v sprednjih linijah Mannerheimove črte. Finske čete so poskušale dva dni zamašiti s protinapadi vreči sovjetske oddelke iz zavzetih položajev, končno pa se jim je včeraj to le posrečilo. Položaj je sedaj skoraj popolnoma tak, kakor je bil ob pričetku sovjetske ofenzive. Finci so ob ponovni osvojitvi izgubljenih položajev ugotovili, da so imele sovjetske čete v teh bojih ogromne izgube, a tudi Finci so morali ponovno osvojitve precej drago plačati.

FINSKA POTREBUJE POMOCI

HELSINKI, 14. febr. DNB. Uradno poročilo javlja: Bitka pri Summi je z ozirom na sorazmerno majhen prostor, na katerem se blje, najtlačja kar jih je bilo dostoj. Na delu fronte, krajšem od 10 km, so sovjetske čete pritiskale z ogromno človeško in materialno premočjo. Odpor Fincev doslej ni bil zlomljen. Že nekaj dni udarja peklenjski ogenj sovjetske artilerije na finske utrjene položaje. To pot so vrgli sovjeti v boj mnogo bolj izvežbane čete. V noči od ponedeljka na torek je prišlo večkrat do spopadov na nož. Včeraj je bilo opaziti tudi večjo aktivnost sovjetskega letalstva. Sovjeti dobivajo neprestano nova pojačenja. Finska nujno potrebuje pomoči iz tujine, v natežjih trenutkih se nadeja, da je svet ne bo zapustil.

odseku Summe pet do šest sovjetskih divizij.

HELSINKI, 14. febr. Reuter. Finske čete še vedno držijo svoje pozicije. Finsko poročilo pravi, da se lahko računalo na sovjetske izgube na 30 do 40.000 mož ter 200 tankov. Poročilo ponovno naslavlja poziv na pomoč. Pet do šest sovjetskih divizij je koncentriranih na ozkem bojišču pri Summi. Dnevno pade okoli 300 tisoč granat na finske postojanke.

SOVJETSKO POROČILO

MOSKVA, 14. febr. Tass. Vojno poročilo leningrajskega okrožja: Izvidniške

akcije in živalmo udejstvovanje pehote in artilerije. Napredovanje sovjetskih čet na Karelski ožini. Sovražnik, ki je poskušal s protinapadi zavzeti izgubljene položaje, je bil odbit in razpršen. Izgube sovražnika so velike. Sovjetske čete so zasedle 23 novih finskih postojank.

FINSKA OKROŽNICA SVETU

HELSINKI, 14. febr. Havas. Zunanji minister Finske je poslal vsem civiliziranim državam poročilo o poedinostih sovjetskih pogajanj, ki so bila pred začetkom sovražnosti prekinjena. V njem je poudarjena kršitev mednarodnih pravic s strani sovjetov, dalje vsa bombardiranja sovjetskih letal na nezaščiteni mesta.

BRITANSKI PROSTOVOLJCI

LONDON, 14. febr. Reuter. Politični urednik »Daily Telegrapha« trdi, da bodo britanski prostovoljci gotovo dobili dovoljenje s strani britanske vlade, da se bojujejo na strani Fincev. Med finsko vlado in britanskimi prostovoljci je že sklenjen sporazum, po katerem bodo takoj opremljeni in odposlani na Finsko na račun finske vlade.

Poljsko brodogradje pobegnilo z Balta

LONDON, 14. febr. Havas. »Daily Sketch« objavlja iz uradnega vira vest, da je skoraj celokupna poljska trgovinska mornarica, t. j. 90 ladij, pobegnila z Baltškega morja in ho sodelovala z zavezniško trgovinsko mornarico. Vse to ladije je zapustilo poljske teritorialne vode

že pred pričetkom vojne in se zateklo v razna pristanišča nevtralnih držav na Baltskem morju. V zadnjih tednih pa so se te ladje posamično ali v manjših skupinah prebile skozi ožine na Severno morje in srečno dosegle angleška pristanišča.

Odnosaji med Italijo in Nemčijo

RIM, 14. febr. V glasilu fašistične milice »La Milizia Fascista« je objavil njen glavni urednik, milični general Melchiori članek o odnosajih med Italijo in Nemčijo, v katerem pravi med drugim: »Vedno znova slišimo vprašanja, kakšni so odnosi med Italijo in Nemčijo? Ves demokratsko-židovsko-framazoński svet se vdaja upanju, da je nastala v osi Rim-Berlin razpoka in da Italija ni v nebe-nem primeru pripravljena poseči v vojno na strani Nemčije. Ves ta svet se tudi na vse načine trudi, da bi si pridobil naše simpatije, ali vsaj našo nevtralnost iz vsakega govora in celo iz vsakega giba naših državljanov, bi radi tolmačili

stališče Italije v smislu odepitve fašizma od nacionalnega socializma. Mi smo pa že nešteto dokazali, da je vse to fantazija, kateri se sovražniki Nemčije sploh ne vda in vidijo stvari tako, kakor si jih želijo.« Melchiori navaja nato izvelečke iz Hitlerjevih govorov, ki se nanašajo na Italijo in pravi, da je posebno važno, da se Hitler ni zahvalil Mussoliniju samo za tisto, kar je storil, ampak tudi za tisto, kar bo še storil v bodočnosti. Sovražniki Nemčije naj si zato ne domišljajo, da se bo dal italijanski narod spellati na njih na led in jim bo padel okoli vratu.

nistra Anthonyja Edena ter ostal z njim v daljšem razgovoru. Eden je nato obiskal tudi ministrskega predsednika Maher pašo.

Ameriški krediti

WASHINGTON, 14. februarja. Havas. Senat je z 49 proti 27 glasovom osvojil zakonski načrt podpore Kitajcem in Fince. Predlog je izročil predstavniškemu domu. Predlog je ponovno stavil demokratski senator Brown in vsebuje, kakor znano, kapital 100 milijonov dolarjev na račun Izvozne banke. Finska in Kitajska bosta s tem kreditom lahko kupili le one predmete, ki ne služijo vojnemu ciljem.

NEMCI UNICILI DVE SVOJIM LADIJ

RIO DE JANEIRO, 14. februarja. Reuter. Nemci so zažgali svoj parnik »Wakama«, ko so zagledali angleško vojno ladjo v bližini. Rešenih je bilo 10 častnikov in 36 nemških mornarjev. Včeraj pa so Nemci potopili drugo ladjo, 6200tonski »Wolfsburg«. Dve švedski ladiji, po 4000 in 1800 ton ter neka 4000tonska norveška ladja so bile torpedirane.

LONDON, 14. februarja. Reuter. Od oktobra do konca januarja je bilo v konvoju prepeljanih 8284 angleških ladij, od katerih pa so nemške podmornice potopile samo 18, to se pravi, da ni ena angleška ladja od 460 prišla v svoje pristanišče.

STRAHOTE SOVJETSKE OFENZIVE
HELSINKI, 14. febr. Exchange Telegraph. Kako ogromni so sovjetski napori, da bi prebili Mannerheimovo črto, dokazuje najbolj to, da je sovjetska težka artilerija v zadnjih dneh zmetala na finske položaje več ko 50.000 min, debelih 12 palcev. Iz Leningrada prihajajo na fronto vedno novi tanki in se računa, da je na sovjetski strani v akciji 300.000 mož in nad 1000 tankov, med njimi tudi najbolj orjaških, ki so prave prebivalne trdnjave. Robnenje topov pred Mannerheimovo črto se razločno sliši v Leningrad. Finci pravijo, da prebivalstvo tega mesta sedaj vsaj lahko samo sliši, da stoji sovjetske čete še vedno tam, kjer so stale ob začetku sovražnosti.

SOVJETSKE IZGUBE

HELSINKI, 14. febr. Reuter. Finci nadijo še dalje najkrepkejši odpor na Mannerheimovi črti. V teku treh dni je izgubila sovjetska vojska na Karelski ožini okoli 200 tankov, dočim se canijo izruho mrtvih in ranjenih v zadnjih 14 dneh na okoli 40.000 mož. Izgleda, da operira na

Maribor, 14. febr.

Te dni je zasedal v Rimu pod Mussolinijevim predsedstvom italijanski vrhovni vojni svet in sprejel sklepe, ki bodo gotovo velikega pomena za nadaljnje zaurzanje Italije v sedanji evropski vojni. Kakšni so bili ti sklepi, javnost ni izvedela in tudi ne bo, razen morda po sledečih dogodkih. Toda iz italijanskega tiska je mogoče spoznati, da Italija svojih naporov za popolno izgraditev oborožene sile ne le ni opustila, ampak jih je celo podvojila in potrojila. Italijanska vojna industrija je v polnem obratu, posebno letalska in ladjedelniška, organiziranje in vežbanje vseh vrst čet zavzema čedalje večji obseg, a prav tako se grade dalje ali izpopolnjujejo tudi obmejne utrdbe. Mimo tega je vse italijansko avtarkično gospodarstvo organizirano že dolgo na popolnoma vojni bazi.

Italijanski strategji so prilagodili vso vojsko in njeno oborožitev načelom »bliskovite vojne«, ki terja posebno izvežbanost in tehnizacijo. Stari način pričetka vojne z napovedjo je načeloma opuščjen. Sovražnost se morajo pričeti z naglim, nepričakovanim napadom na vsej meji sovražnega ozemlja. Namen tega napada je sovražnika presenetiti in predreti njegovo obrambo še preden se utegne pripraviti na resen odpor. Eno glavnih načel bliskovite vojne je pač prenesti vojne operacije že takoj spočetka z lastnega na sovražnikovo ozemlje in napredovati tako naglo, da nima več časa izvesti zasnove koncentracije svojih bojnih sil. V kolikor je pa koncentracijo že izvršil, ga je treba prisiliti v odločilni spopad v zanj neugodnem trenutku in na zanj prav tako neugodnem terenu. Zaradi tega je italijanska strategija izrecno ofenzivna. Defenzivi ne posveča skoraj nobene pozornosti, in vse bojne edinice se vežbajo samo za pohod.

Pri tem je posvečena posebna pažnja motorizaciji, napadalnim tankom in pred vsem letalstvu. Italijansko letalstvo je, kakor vsako, določeno za dvojne vrste nalog: za podpiranje lastne vojske na samem bojišču in za bombardiranje sovražnega zaledja, v prvi vrsti prometnih naprav. Vendar posvečajo Italijani več pažnje letalstvu kot pomožnemu sredstvu pri ofenzivnih operacijah. Letala so bistveno sestavni del vojske, ki napada. Ona imajo nalogo bombardirati sovražne postojanke in obenem obstreljevati s strojnimi branice se, napadajoče ali umikajoče se sovražne čete na kopnem. Te taktike so se italijanski strategji posluževati z uspehom že v Abesiniji, in pa za časa državljanske vojne v Španiji. Da je bil abesinski odpor tako naglo strl, se morajo Italijani zahvaliti skoraj izključno svojemu letalstvu, ki je z bombami in s strojnimi kosilo abesinske obrambne čete in jim čisto ni niti dovolilo, da bi se koncentrirale in prešle v strnjeno obrambo svojih postojank. — Prav tako je bilo v Španiji, samo da španjski republikanci niso bili popolnoma brez vsake obrambe proti letalom, kakor Abesinci. Oni so razpolagali tako s protiletalskimi topovi kakor z letali, vendar v dosti premajhni meri.

Kljub temu posvečajo seveda tudi italijanski strategji obilo pažnje drugi nalogi letalstva: bombardiranju sovražnega zaledja. To je namen napada v uničevanju sredstev, ki služijo za koncentracijo in oskrbovanje sovražne vojske in sploh v preprečevanju koncentracije. Bombardirji naj bi izvršili to delo na en sam mah in tako sovražnika že spočetka demoralizirali. Seveda je pa mogoče to izvesti samo tedaj, ako sovražnik ne razpolaga z zadostno obrambo proti letalskim napadom. Ako ima dovolj protiletalskih topov in letal, napad lahko paralizira ali celo popolnoma odbije. Isto velja glede motoriziranega frontalnega napada na kopnem. Ako je sovražnik zavarovan z utrdбами in zlasti z napravami proti tankom in strojničnemu obstreljevanju iz zraka, mu je mogoče sunkoviti napad zadržati in vzdržati, seveda pa le v primeru, ako ni bil popolnoma presenečen in je še pravčasno izvršil vsaj za prvi naskok zadostno obrambno koncentracijo svojih čet na meji.

Nekateri strategji, tudi v Italiji sami, so zaradi tega to strategijo kritizirali in opozarjali na nevarnost, ki bi utegnila nastati v primeru, ako bi italijanska vojska bila zaradi ponesrečene začetne bliskovite ofenzive prisiljena v pozicijsko vojskova-

Napovedi o bližajočih se dogodkih

Hoover napoveduje, da bo kmalu morala Amerika preživljati Evropo - Kennedy meni, da se bo Evropa spremenila v peklo - Gunther pa napoveduje katastrofo

NEW YORK, 14. februarja. Exchange Telegraph. Bivši ameriški prezident Hoover je izjavil na nekem zborovanju v Omahi, da bo potreba živiti v Evropi kmalu povzročila, da bodo izginile vse dosežane zaloge po svetu. Morda v enem mesecu, morda v šestih ali pozneje, toda prav gotovo bo nekega dne Amerika morala preživljati Evropo. Ta izjava je vzbudila v ameriški javnosti veliko pozornost, zlasti še, ker je bila podana skoraj istočasno, kakor izjava londonskega veleposlanika Kennedyja v Palm Beachu pred

odletom v Washington, kjer bo poročal Rooseveltu in Hullu. Kennedy je izjavil, zastopnikom tiska, da se bo Evropa spomladaj spremenila v pravo peklo.

STOCKHOLM, 14. februarja. TTB. Švedski zunanji minister Gunther je imel na zborovanju ženske zveze govor, v katerem je izjavil, da je namen zborovanja protestirati proti totalitarni vojni, ki grozi Evropi s popolnim uničenjem. Želi tudi protestirati proti barbarski mentaliteti, ki je omogočila, da je evropska politika

zavzela oblike enostavnega napada na male miroljubne narode. Na švedskem vidimo iz neposredne bližine grozodejstva, ki se gode nasproti Finski. Zato želim, da bi ljud, ki ga čutijo švedske žene zaradi napada na finski narod, prevzel vse žene v Evropi. Ne obtožujem nikogar, nobene države, nobenega režima. Vsa Evropa stoji v samotarju. Ako bomo pozabili, da je vojna bič božji in da je mir edina podlaga za mednarodno pravičnost, potem bo za človeštvo napočila katastrofa.

Izza kulis nemško-sovjetske pogodbe

BERN, 14. febr. United Press. Po informacijah iz Berlina vsebuje nemško-sovjetski trgovinski sporazum še posebno pogodbo, ki pa ni bila in ne bo objavljena. V tej pogodbi je natanko določeno, kaj vse in v kakšnih množinah mora Sovjetska zveza dobavljati Nemčiji. Blokada je odvzela Nemčiji deslet nad 45 odstotkov uvoza, zato bi sedaj rada nadoknadila to izgubo z dobavami iz Sovjetske zveze ali preko nje. Pogodba je bila sklenjena pod precejšnjim nemškim pritiskom, kateremu so se morali v Moskvi zaradi sedanjega položaja Sovjetske zveze vdati. Med drugim je Nemčija izpostavila, da bodo smeli v Sovjetsko zvezo nemški strokovnjaki, tako da bo dejansko

vsa sovjetska proizvodnja pod nemškim nadzorstvom, a pod nadzorstvom bodo tudi železnice in ves promet, v kolikor je potreben za izpolnitev sklenjene pogodbe. V nevtralnih krogih pa zatrjujejo, da bo potrebnega precej časa, preden bo sovjetska proizvodnja tako urejena, da bo lahko zadostila nemškim zahtevam, a tudi ureditev prometa, ki je sedaj skrajno desolaten, ne bo mogoča tako naglo. Samo za dobave iz Mandžurije, ki naj bi šle po železnici čez Sibirijo, bi bilo treba uskratiti ves sedanji vojni park te proge. To pa ne bo mogoče, ker so tudi potrebe sovjetskega prometa med evropskim delom in Daljnim vzhodom velike.

Tukino slikanje slovaškega položaja

BRATISLAVA, 14. febr. DNB. V govoru tujim novinarjem je ministrski predsednik dr. Tuka naglasil, da se predstavlja drugod Slovaška kot zaščitno ozemlje Nemčije ali kot nekaka kolonija. Zaščito Nemčije je treba presoditi v najplemenitejšem smislu, ker imenujejo Nemci Slovaške vedno svoje zaveznike in tudi postopajo z njo v tem smislu. Če opazijo pri nas kakšnega nemškega častnika, že sodijo v tujini, da je slovaška vojska pod nemškim poveljstvom. Dr. Tuka je poudaril, da so nemški častniki na Slo-

vaškem po njegovi izrecni želji, da pomagajo ustvariti slovaško obrambno silo. Če vidite pri nas nemške policiste, vedite, da sem jih pozval na pomoč, organizirati pri nas moderno policijsko službo. Ne pozabite, da ustvarjamo popolnoma novo državo in da z zahvalo sprejemamo vse nasvete iskrenih prijateljev. Na vprašanje novinarjev je dr. Tuka odvrnil, da bi Slovaška nikoli ne hotela žrtvovati svoje samostojnosti v korist neke oblike podonavske federacije.

Sovjetski članek proti Turčiji

MOSKVA, 14. febr. Glasilo strokovnih organizacij »Trud« razpravlja o stališču nevtralnih držav nasproti sovjetsko-finski vojni in napada zlasti ostro Turčijo in turški tisk, kateremu očita, da se zavzema za odkrito pomoč Fincem. To početje je akt sovražnosti nasproti Sovjetski zvezi, ki je v zadnjih dvestih letih storila prav Turčiji veliko uslug. Tur-

ška politika, pravi Stahanov, ki je pod člankom podpisan, nas prepričuje, da hodijo turški državniiki popolnoma po stopinjah angleško-francoskih krivcev vojne v očito škodo interesov turškega naroda. Ob koncu te igre na morje Turčija izgublja, ako bo dovolila, da jo bodo vojni hujskači potegnili v konflikt.

Američani za moralni embargo

NEW YORK, 14. febr. Stefani. V zadnjem času je bilo v ameriški javnosti opaženo, da so nekatera podjetja pričela zopet dobavljati Japonski in Sovjetski zvezi večje količine bencina in drugega blaga. To je izzvalo v javnosti reakcijo. Tako so književniki in delovniki vseh ver brez razločka poslali predsedniku Rooseveltu posebno spomenico, v kateri

zahtevalo, da se te dobave ustavijo. Spomenico je podpisala tudi Rooseveltova mati. Prav tako je tudi senator Norris stavil predlog za sprejetje obveznega moralnega embarga proti Japonski in Sovjetski zvezi, ki naj se ne bi nanašal samo na bojne potrebine, ampak sploh na vse trgovsko blago.

Ukinitev češke carinske samostojnosti

BERLIN, 14. febr. DNB. V čl. 9 uredbe o protektoratu Češke in Moravske z dne 16. marca 1939 je določeno, da pripada protektorat v carinsko področje in upravo Nemčije. Carinske tarife Nemčije so razširjene na področje protektorata. Do 1. aprila letos bodo odstranjene še vse organizacije in gospodarske ustanove, ki so doslej ovirale izvedbo tega sklepa v celoti.

NEMSKA LETALA NAD ANGLIJO

LONDON, 14. februarja. Havas. Protinje ali celo v defenzivo. Zahtevali so, naj bi se zaradi tega posvetila vsaj približno enaka pažnja tudi izvežbanju in organiziranju vojske za defenzivno strategijo. Toda zdi se, da ta kritika ni imela posebne uspeha. Sicer ga pa tudi v Nemčiji ni imela, kjer so prevladala skoraj docela ista strateška načela, kakor v Italiji, ki

letalske baterije so včeraj zavrile več poljsko-sovjetskih bombnikov, napasti vzhodno obalo Anglije.

POLJSKI PROTEST

VATIKANSKO MESTO, 14. febr. Havas. Grof Kazimir, poljski poslanik pri Vatikanu, je sv. stolici sporočil, da je poljska vlada protestirala pri sovjetih zaradi priprav izpremembe javnega reda v življenju poljske katoliške manjšine v zasedeni Poljski.

NOV TRGOVINSKI DOGOVOR

PARIZ, 14. febr. Havas. Trgovinski dogovor med Belgijo in Francijo ter Anglijo je bil včeraj podpisan v Parizu.

Aretacije komunistov na Švedskem

STOCKHOLM, 14. febr. Svensk Tel. B. Aretacije komunistov so se nadaljevale v teku včerajšnjega dneva. Doslej so aretirani vsi važnejši komunistični voditelji. Komunistični poslanci so v parlamentu protestirali proti policijskim preiskavam na domovih komunistov, kjer so našli obtežilen material.

STOCKHOLM, 14. febr. Sv. T. B. Policija je aretirala dva Šveda in nekega Angleža zaradi vohunstva v korist neke tuje države. Ne ve se, katera naj bi bila ta tuja država.

Schuschnigg v Monakovem

PARIZ, 14. febr. Infran. »Petit Parisien« poroča iz Curliha, da je bil bivši avstrijski kancelar dr. Schuschnigg prepehjan iz dunajskega sedišča Gestapa v neki monakovski zapor, kjer je popolnoma osamljen in ga tudi žena ne sme več obiskovati. Schuschnigg je popolnoma osivel in telesno oslabeel. Na eni polovici telesa je skoraj chromel.

ZAPOSILITEV NEMSKIH MORNARJEV V BUENOS AIRESU

BUENOS AIRES, 14. febr. DNB. Med nemškim poslanikom in notranjim ministrom Argentine je dosežen sporazum o nastanitvi preostale posadke nemške bojne ladje »Admiral Graf von Spee«. Usvajen je predlog Nemčije, po katerem bo 100 članov posadke zaposlenih v nemških tvrdkah mesta in nastanjenih pri nemških družinah. Ostali brezposelni mornarji bodo nastanjeni v skupnem bivališču.

AMERIŠKO OBOROŽEVANJE

NEW YORK, 14. februarja. Havas. Roosevelt je predstavnikom tiska izjavil, da se nadeja, da bodo kreditom za vojno morarico dodani zneski za gradnjo še dveh križark.

HOLANDSKO POSOJILLO

AMSTERDAM, 14. febr. Havas. Načrt zakona, s katerim se holandska vlada pooblašča, da razpiše notranje posojilo v znesku 300 milijonov goldinarjev, je bil vročen parlamentu.

ROOSEVELT ODIDE NA POTOVANJE

WASHINGTON, 14. febr. Ass. Roosevelt bo odpotoval na desetdnevno potovanje po južnih vodah na krovu neke križarke.

CSAKYJEVA ZAROKA Z GROFICO KORINSKO

BUDIMPEŠTA, 14. febr. Reuter. Madžarski zunanji minister grof Csaky se je zaročil z grofico Korinsko. Grofica je stara 28 let in živi v Gradcu. Poroka bo spomladi.

IMENOVANJE VAN DER BERGENA

BRUSELJ, 14. februarja. General Van der Bergen, bivši načelnik generalnega štaba, je prevzel poveljstvo nekega armijskega zbora.

NOV MRIZ V BELGIJI

BRUSELJ, 14. februarja. Belga. V vsej Belgiji je znova pritisnil hud mraz. povsod goste sneži. Mraz je ponekod dosegel 18 stop. pod ničlo.

Mariborska napoved: Oblačno in nestanovitno vreme. Obeta se topeljšje. Včeraj najvišja temperatura -7,7, danes najnižja -18,5, opoldne -13,7.

Borza. Curih, 14. februarja. Devize: Beograd 10, Pariz 10,01%, London 17,68, Newyork 446, Milan 22,52, Berlin 178,75, Praga 5,50, Sofija 3,30, Budimpešta 80, Bukarešta 3,35.

Temeljne sile jugoslovanske vojske

„Mi ljubimo svojo zemljo in žrtvujemo svoja življenja za obrambo domovine“

V beograjski »Pravdi« je objavil armijski general Živko Stanisavljević daljši članek o osnovnih silah jugoslovanske vojske, v katerem pravi med drugim:

»Pod vtisom dogodkov na Poljskem gleda svet na tanke in motorizirane odrede kot na nekakšna čudeza, na jate letal pa kot na pošast, ki ruši in požiga vasi in mesta. Če bi ne bilo onih tankov na Finskem, ki so običajni in propadli, bi ljudi zajel splošen strah. Sneg, močvirja, povezanost z zemljo in ljubezen Fincev do lastne domovine so nadvladali brzino motorja, moč silnega giganta ter slabšo kakovost ruskega vojaka in ruske voje organizacije.

Pred Maginotovo in Siegfriedovo linijo stojijo negibno ogromne človeške in motorizirane sile. Gori na severu, na finski strani, so združene prirodne sile in človeška čustva, volja in razum, v zapadni Evropi pa je na obeh straneh povezan človek s tehniko, izpopolnjeno do skoraj neslučenih možnosti.

Če bi si bili Fini dejali: »Mi nimamo tankov, dočim jih Rusi imajo, mi imamo teh par letal, dočim jih imajo Rusi sto in tisočkrat več, mi se ne moremo boriti proti njim... bi bila usoda Finske zapetena. Toda Fini so drugače gledali

na svojo stvar. Dejali so si: »Mi imamo naša močvirja, naša jezera, naše gozdove, mi ljubimo svojo zemljo in žrtvujemo svoja življenja za obrambo domovine. V celoti bo vse to prineslo uspeh, od katerega bo finski narod živel večno...«

Toda Fini niso ostali le pri tem, kar jim je nudila priroda. Uporabili so lopato, beton, les iz gozdov in tako silo prirodnih in človeških zaprek ojačali do tolike mere, da so zaustavili številnejšega in bolj oboroženega sovražnika.

V čem je izvor tej veliki duhovni sili Fincev? V želji po svobodi in v ljubezni do svoje zemlje. Če bi bil imel tudi sovražnik te lastnosti v toliki meri, bi Fini ne uspeli v svoji borbi za svobodo.

Tudi Jugoslovani imajo svojo lastno grudo, s katero je povezano njihovo duhovno življenje in čustvovanje. Oni ljubijo svoje narodno ime, tako Hrvati kot Slovenci in Srbi. Vsak Jugoslovane je prepričan, da mu naša državna zajednica krepi sile. Rodil se je v krških in gozdnatih planinah, v dolinah, na ravninah in ob rekah. On ve, da bodo njegove plodne njive branili tudi planinci.

V čustvih in povezanosti njegove duše s prirodo je močan izvor njegove sile. Jasno določena skupna usoda povezuje Jugoslovane drugega, na drugega. Njihova

državna skupnost jim bo dala prilžnost za delovno tekmovanje v prid skupne države. Njihov zemljepisni položaj v sosedstvu močnih jih bo vedno budil k opreznosti ter jim ne bo dovolil, da bi se raznežili in predali slabostim. Spricho podnebja so Jugoslovani močni in zdravi ter so na poti telesnega krepljenja in številnega pomnoževanja.

Pa četudi so še tako močne te prirodne psihološke stvari, nas ne smejo zavesti, da bi na drugi strani ne krepili in negovali še ostalih moralnih lastnosti ter v sebi izravnavali svojih slabosti. Brez dvoma je, da je morala zelo močan činitelj, toda v mednarodnih konfliktih ni vsemogočen ter nujno zahteva podporo materialnih činiteljev. Vprašanja vojaške materialne priprave ne smemo podcenjevati, ampak je treba pravočasno in v zadostni meri poskrbeti, da se ta priprava stalno izpopolnjuje. Moralni in materialni činitelji morajo biti torej v harmoničnem skladu ter jih moramo stalno negovati in jačati.

Kroglice naj odločijo

Na shodu zemljoradničke stranke v Somboru je dr. Tupanjanin med drugim dejal:

»Narod želi in zahteva sporazum, ker ga zahteva tudi sedanja doba. Sovražniki poskušajo zrušiti temelje državne zgradbe. Vendar so bili presenečeni, ko so videli enodušnost Srbov in Hrvatov ob priliki obiska Nj. Vis. kneza namestnika v Zagrebu. Težko je bilo razpravljati s Hrvati o sporazumu z zaledenelim srcem. Hrvati niso nikomur verjeli. Dr. Maček je pred leti dejal: »Nimam s kom razgovarjati!« Drug za drugim so prihajali režimi Petra Živkovića, Srskića, Uzunovića, Jevtića in Stojadinovića, toda Srbi niso imeli pravih predstavnikov.

Kar se tiče nadaljnje preureditve države, o tem naj odločijo kroglice. To je naša želja — želja zemljoradničke stranke in Hrvatov. Bratje, varujte to državo. Meje banovine Hrvatske niso državne meje, in krona bo vodila račun o interesih Srbov in Hrvatov. Niti enega Srba v Srbiji in izven nje zaradi tega ne bo zbolela glava.

Sporazum ni bil strankarska zadeva

»SPORAZUM JE MOGOČE KRITIZIRATI V POEDINOSTIH, KAR PA NI LOJALNO«

Na veliki zabavi radikalne stranke v Beogradu je imel pravosodni minister dr. Laza Marković daljši govor, v katerem je orisal nekaj notranjepolitičnih pogledov z ozirom na politična previranja v zadnjem času. G. minister je med drugim dejal: »Ta sporazum ni imel strankarskega značaja, ampak značaj splošne državne politike. Vsako drugo tolmačenje je pogrešno. Lahko izjavim, da naš voditelj Aca Stanojević odobrava politiko sporazuma in sporazum. Vse ostale vesti, ki zatrjujejo, da naš voditelj

ne odobrava sporazuma, ne odgovarjajo stvarnosti.« Glede zbiranja radikalov je dr. Marković dejal, da zaslužijo geste predsednika vlade Cvetkovića veliko priznanje, ko je priznal Stanojevića za šefa stranke. »Mi moramo po poti, na kateri so osebnosti postranskega pomena, ampak je glavni cilj zedinjenje radikalov. Zadnji čas se je govorilo o skupini Lazarja Markovića. Skupine Lazarja Markovića ni. Mi smo radikalna stranka, živ del radikalnega organizma in govorimo v imenu radikalov.« Govoreč o sporazumu je nadaljeval »Sporazum je mogoče kritizirati v poedinostih, kar pa ni lojalno, če se upošteva dejstvo, da predstavlja sporazum dogodek, ki je pripeljal splošno narodno politiko na nova pota, ki postavlja novo smer in dal državi novo ureditev. Od tod je treba sporazum ceniti in spoštovati.«

Slovenska politika

Iz prispevka pisatelja Miška Kranjca v zadnji številki »Sodobnosti« posnemamo naslednja razglabljanja o slovenski politiki:

Naša politika je bila dana v najem, kakor se da v najem pašnik ali njiva osemu, kdor pač zmore večjo najemnino. Ena sama stvar je bila in bo ostala največja usodnost za naše življenje; da se namreč nismo nikdar zavedali svoje vrednosti in svojega pomena, marveč da smo v vseh časih in vseh prilikah, v ugodnih kakor neugodnih, igrali vlogo narodne manjšine, ne pa vlogo samostojnega naroda. Res je, da bi bilo v tem primeru naše življenje v marsikaterem pogledu neprijetnejše, toda zlasti mali narodi so si ustvarili svojo usodo vedno v težkih okoliščinah.

Pa ne samo, da se je ta praksa izvajala dosledno v naši politiki; to bi bilo v nekem pogledu še razumljivo, — kajti upoštevati moramo, da še vedno razpolagamo v javnem življenju samo z ljudmi, ki so se šolali v bivši Avstriji —, usodnejše je to, da se ta praksa skuša uvesti v vsem našem življenju in vsem našem delu. Ne samo, da skušamo za vse uradniške poklice izbirati »svoje« ljudi, pač pa se to uvaja celo v umetnost in v vse kulturno delo. Vzgaľajo se predavatelji, kritiki, neke vrste nadzorniki nad umetnostjo, upravniki, uredniki, da celo pisatelje si skušamo vzgojiti in vse to ne glede na njihovo nadarjenost in sposobnost. Kajti kakor v politiki, kjer ne gre več za sposobnost, temveč samo še za pokorščino, tako naj bi bilo tudi v umetnosti. Zakaj tudi umetnost je po sodobnem pojmovanju škodljiva in nekatere trdijo, da umetnost še v največji meri.

Ne glede na vse te nevesele perspektive za bližnje čase si bo slovenski narod znal utreti pot v boljšo bodočnost. Kakor je malhen in ponižen, je še vedno porajal nekaj ljudi, ki so mu bili če že ne vodniki po usodi razmer, pa vsaj to-

DEMOKRATI DR. IKONIČA NEZADOVOLJNI

Kot smo že poročali, je bil iz Demokratske stranke izključen dr. Ikončić, ki je nato objavil daljšo izjavo. Proti izključitvi je sedaj nastopil ves dobrički okraj, ki je volilni okraj dr. Ikončića. Volilci in pristaši demokratske stranke obe-tajo izjavo, s katero bodo obsodili postopanje glavnega odbora DS ter izrazili svoje veliko nezadovoljstvo. V danem trenutku pa se bodo postavili na stališče, ki niti najmanj ne bo prijetno glavnemu odboru DS. Poudarjajo tudi, da bodo sodelovali za vsako ceno s Hrvati.

OBNOVA RADIKALNE STRANKE V SLOVENIJI

Iz poročil beograjskega časopisja posnemamo, da se mudi v Beogradu bivši ban dr. Dinko Puc. Njegovo bivanje v Beogradu velja, kot ve povedati časopisje, razgovorom z glavnim odborom radikalne stranke, kjer bo dr. Puc poročal o vprašanju obnove radikalne stranke v Sloveniji.

lažniki in dobrotni opominjevalci.

V še težjih prilikah je slovenski narod vzdržal; nešteto krat je že moral skloniti hrbet, vdal se ni. Če ga mora včasih skloniti celo pred svojimi otroki, je tudi to v nekem pogledu zdravo. Kakor je potrpežljiv in velkodušen, da ne more nikogar žaliti, bo nekoč spregovoril naravnost in odkrito in obsodil vse, tudi svoje otroke, ki so izvajali nad njim nasilje; in nasilje se je nad slovenskim narodom izvajalo vedno, o čemer bi prav on sam lahko največ povedal, ako bi ga kdaj kdo vprašal po tem.

Zagreb pravi, da JNS ne bo uspela

Kot smo že poročali, je vodstvo JNS ponudilo radikalni in demokratski stranki čim tesnejše sodelovanje. Razen demokratskega prvaka Milana Grola, ki je vzel v poštev ponudbo JNS, so ostali politiki dali tozadevno zelo mlačne izjave, iz katerih je razvidno, da stvari ne smatrajo za nujno in aktualno. Zelo ostro

pa je na ponudbo JNS reagiral Zagreb in srbska zemljoradnička stranka. »Jutarnji list« dolži JNS, da hoče spet ustvariti proslulo centralistično velikosrbsko fronto, pa tudi »Hrvatski dnevnik« je mnenja, da akcija JNS ne bo uspela ter se iz tega ne bo rodilo nič resnega.

K decentralizaciji JUU

K vprašanju ustanovitve Zveze hrvatskih učiteljskih društev je izdal upravni odbor Jugoslovanskega učiteljskega združenja v Beogradu daljšo pojasnilo, namenjeno hrvatskim učiteljem. V tem sporočilu JUU zatrjuje, da je delo vedno na načelu zedinjenja vseh narodnih sil širom cele Jugoslavije. To načelo je bilo vodilno tudi takrat, ko so obstajale posebne učiteljske organizacije, ki so bile fizično ločene z državnimi mejami. Na tej zgodovinski podlagi je bilo ustanovljeno tudi Jugoslovansko učiteljsko združenje, ki se svojem načelu ni nikoli izneverilo. Ko so bili hrvatski učitelji v težkem položaju, ki ga je v isti meri občutilo tudi učiteljstvo izven Hrvatske, je bila učiteljska organizacija ustanova resnične enakopravnosti in bratstva in najmočnejše orožje učiteljstva v težki borbi proti reakciji, ki ni delala razlike niti po kraju, niti po veri in narodnosti. Vsi učitelji Jugoslavije: Srbi, Hrvati in Slovenci so kakor en človek in kakor ogromna armada v službi interesov skupnosti

in države so nosili zastavo polne svobode in stopili v boj proti vsemu, kar je bilo reakcionarno in nazadnjaško. Reči moramo, tako trdi poročilo, da ni šlo srbsko in slovensko učiteljstvo, verujemo pa, da tudi hrvatsko, v to borbo pod kakšno masko, marveč odprtih src in svetlih obrazov. Veselimo se samo, če so našli naši hrvatski tovariši v lastni organizaciji smisel naše skupnosti, smisel našega poklica in svojih posebnih narodnih stremeljenj. Oni bodo nosili zgodovinsko odgovornost za vse tisto, kar bodo po svojem občutju izvršili. Vendar moramo opozoriti na dvoje dejstev: Od-dvojitev od Jugoslovanskega učiteljskega združenja se lahko opraviči z vsemi drugimi razlogi, političnimi, narodnimi, samo ne z razlogi, ki bi bili v zvezi s kakšnimi krivicami, še manj pa s krivdo učiteljev izven banovine Hrvatske. Jugoslovansko učiteljsko združenje ima, kakor doslej, iste cilje in isto nalogo, ki je nad pokrajinami in ki združuje učitelje iz cele države na svobodni podlagi.

„Abnormalne prilike v Štrigovi“

Današnji »Jutarnji list« prinaša iz Čakovca daljšo poročilo o razmerah v Štrigovi, kjer pravi, da je banska uprava v Ljubljani pred dnevi hitro izvedla na šoli v Štrigovi izpremembo. Na šoli je bil že 21 let šolski upravitelj Ivan Richter. Na njegovo mesto pa je imenovala učiteljskega pripravnika Ljubomila Toroša. Richterja je banska uprava v Ljubljani že lani odstavila od te funkcije, vendar ga je morala na zahtevo ljudstva spet postaviti za upravitelja, ker je to zahtevalo ljudstvo s 501 podpisom od 504 roditeljev. V zvezi z razmerami v občini Razkrižje, kjer je bilo na tamošnji šoli

nastavljenih 5 slovenskih učiteljev in uveden pouk v slovenščini, pravi »Jutarnji list«, je treba smatrati početje v Štrigovi za slovenizacijo tega čisto hrvatskega kraja. Na drugi strani pa nešteto uradnikov Slovencev živi na Hrvatskem, kjer nemoteno služijo svoj kruh, dočim preganjajo Slovenci Hrvate v hrvatskem kraju, ki je slučajno pade! pod slovensko upravo.

Ne pozabi naročnine!

Novice

Poročilo o kmetijstvu in govori banovinskih svetnikov

Na včerajšnjem zasedanju banskega sveta je referiral načelnik kmetijskega oddelka inž. Anton Podgornik.

O proračunu kmetijskega oddelka, ki je bil lansko leto usmerjen na strokovno izobrazbo ter na organizacijo osrednjih blagovnih in proizvodnih združenj. V Sloveniji imamo 5 kmetijskih šol, zadnja je kmetijska šola v Poljčah, ki bo šele jeseni docela dograjena. Za kmetijsko-gospodinjstvo izobrazbo pa skrbi poleg dveh banovinskih in 8 zasebnih kmetijsko-gospodinskih šol še 10 garnitur kmetijsko gospodinskih tečajev, ki trajajo po tri mesece, banovina pa je ustanovila lani tudi še 24 novih nadaljevalnih šol. Šole je obiskovalo 2655 učencev in učenk. V poljedelstvu pa se je banovina trudila za izboljšanje proizvodnje krompirja ter izvedlo akcijo za porabo atavita za pršenje žitnega semena. Po uredbi, ki jo pripravlja ministrstvo, bi obstajali

za hmelj,

ki se prideluje v Sloveniji, dve znamki: »Slovenski hmelj — štajerski« za okraje Celje, Gornji grad, vse občine sodnega okraja Šoštanj in Ruše, ter »Slovenski hmelj« za ostale kraje. Za nakup plemenke živine je banovina organizirala 13 plemenskih sejmov in 2 izredna, nabavljenih pa je bilo tudi 17 plemenskih kobil.

Pismo uredniku

Gospod urednik,

dovolite, da Vam tudi jaz napišem nekaj besedi o vrednosti kulture in umetnosti za narodno življenje; kajti prav gotovo so razprave o tem vprašanju nad vse koristne tako za intelektualca kakor za najširšo plast naroda. Torej ne bo napak, ako se še kdo oglasi.

Načelo se je to vprašanje v »Večerniku« 1. februarja, dalje pa ga je nato razpredel 9. II. g. B. Z., ki ugotavlja, da se ljudstvo vključuje težavam sedanjosti — in morda prav zaradi njih — vrača h gledališču in umetnosti. Naj navedem nekaj, kar bo to trditev potrdilo. Prve dni lanskega septembra, ko je evropska napetost prešla v vojni metež ter je bilo vse obupno zbegano, sem se mudil v Ljubljani. V Narodni galeriji sem našel enkrat toliko obiskovalcev, kakor sem jih srečal v prejšnjih časih; kakor da so se ljudje zatekli pred uličnim hrupom v hram umetnosti, da bi našli mir in uteho pri umetninah. Zakaj brutalnost in sila sta minljivi, lepota in duh pa bosta zmagala in živela večno.

Pisec drugega članka se je nadalje dotaknil poslanstva Ljubljane, katere dolžnost bi naj bila prenesti razne kulturne prireditve tudi na podeželje. To nalogo bi lahko vršila tudi manjša kulturna središča, katerim bi bilo to tehnično celo lažje izvesti (mislim na Ptuj, Celje, Mursko Soboto itd.). Pa tudi Brežice, Krško, Laško, Novo mesto, Metlika, Kočevje, Kamnik, Kranj in Škofja Loka (kar je storila za prosep likovne umetnosti, ji gre vsekakor častno mesto!), da ne omenim Slovenjgradca, ki bi kot omejni mejnik lahko in moral marsikaj napravili. Nikakršnih izgovorov! Pogledimo samo, kaj je storila za kulturo Murska Sobota in njena prebujajoča se mladina. Treba je graditi od spodaj navzgor. Vsak posamezni intelektualec lahko v teh krajih z malo idealizma ogromno napravi. Seveda je marsikje težko, če ni pobud iz kulturnih središč. Ljudstvo, ki se ubija iz dneva v dan, potem res misli, da živi samo za želo. Treba mu je pomagati pri duhovnem dvigu ter mu dati priliko za izobrazbo.

Ali kulturni stiki med vasjo in intelektualci so se že začeli. Visokošolci in visokošolke hodijo med ljudstvo, kjer med poletnim taborjenjem opravljajo važno kulturno misijo; nje posnemajo danes tudi srednješolci. Nato je treba omeniti gledališka poletna gostovanja (uspeh Žitka na podeželju), APZ in končno bi omenil uspeh, ki sva ga doživela z Golobom lani v Rušah ob priliki najine likovne razstave.

Najširša plast ljudstva je sprejemljiva za kulturno dobrino, ker je v bistvu čista in sveža, samo onih je malo, ki bi to

za novo posestvo na Pragerskem. Izvršena so bila začetna dela za gradnjo osrednje zadržne mlekarne v Kranju ter bil ustanovljen banovinski sklad za pospeševanje mlekarstva. Za obnovo vinogradov bo dovoljeno še 120.000 din brezobrestnega posojila. Postavljenih je bilo 125 sadnih sušilnic, da jih je v Sloveniji 180. Osrednji kmetijski zadrugi v Mariboru so bile priključene še nove kmetijske zadruge. Proračuni kmetijskih oddelkov za tekoče leto pa znašajo 2.000.000 dinarjev.

O veterinarstvu

je poročal dr. Leo Hribar. Naiveč škoda živinoreji sta napravili svinavka in parikljavka, na kugi pa so troeli kraji, ki meje na Hrvaško. Tu je banovina navedla priskočila na pomoč z zdravili. Naiveč je bilo izvoženih v tujo volov, krav, bikov in debelih svinj (31.516 kosov).

O gozdarstvu

je podal poročilo načelnik oddelka inž. Cvetko Božič, ki je naglasil skrb banovine za pogozdovanje ter o delu banovinskih drevesnic. Šef gozdnotehničnega oddelka inž. Štrancer je govoril o hudourniških delih ter izjavil, da znaša proračun o novih hudourniških delih 50 milijonov din. O delu komisije za agrarne operacije, o ureditvi gospodarstva na skupnih zemljiščih in o kultiviranju belokranjskih stelnikov pa je poročal komisar Josip Pokorn.

Sledila je

debat o poročilu

kmetijskega oddelka, pri kateri je govorilo 29 članov banovinskega sveta, ki so vsi izražali potrebo krajev, iz katerih so prišli. Debat je bila ob 13. uri prekinjena ter se je nadaljevala v popoldanskih urah.

Pred gradnjo sadne sušilnice v Križevcih

V križevski šoli na Murskem polju so zborovali sadijari, ki so organizirani v Sadijski in vrtnarski podružnici. Podružnica šteje nad 40 članov. Sadijstvo, ki je bilo pred leti na Murskem polju le postranska panoga kmetijstva, je postalo v zadnjih letih važna panoga, ter se je v zadnjih letih za izvoženo sadje že precej dobilo. Podružnica namerava v najkrajšem času zgraditi skupno s kmetijsko zadrugo vzorno sadno sušilnico. V novi odbor, o bili izvoljeni: za predsednika učitelj Vilko Kolar, za podpredsednika Joško Slavič, za tajnika šol. mr. Jože Križman, za blagajnika Jakob Vaupotič, za odbornike

Franc Skuhala, Franc Osterc, Fr. Magdič, Ludvik Slavič in Alojz Bratina.

ZBOROVANJE KRIŽEVSKIH ŽIVINOREJCEV

Na zborovanju živinorejcev, ki so združeni v selekcijskem društvu za rejo svetlo-lisastega goveda, je bil izvoljen sledeči odbor: za predsednika Anton Stuhec, za podpredsednika Franc Skuhala, za tajnika Jože Farkaš, za blagajnika Tomaž Salamun, za odbornika Alojz Stuhec, za redovnika Matjaž Brumen in za mlečnega nadzornika Franc Koren. Društvo šteje nad 50 članov, ki gojijo in propagirajo na svojih kmetijah le dobro rodovniško govedo. Lani je bila v Križevcih razstava goveje živine ter je bilo tudi več kmetov nagrajenih.

15.000 naših delavcev pojde v Francijo

Te dni se je mudil v Medmurju in Prekmurju zastopnik Francije, ki je v soglasju z našimi oblastmi nabiral delavce za sezonsko delo v Franciji. Doslej se je prijavilo okoli 15.000 naših delavcev iz Medmurja in Prekmurja, ki bodo

spomladi odšli v Francijo na sezonsko delo. Če upoštevamo še delavce, ki bodo odšli v Nemčijo, lahko računamo, da bo letos odšlo na sezonsko delo okoli 30.000 Medmurcev in Prekmurcev.

Zasedanje JUU v Beogradu

Te dni je zasedal v Beogradu upravni odbor Jugoslovanskega učiteljskega združenja. Slovenijo je zastopal kot predsednik sekcije Metod Kumelj. Na zasedanju, ki ga je vodil predsednik Ivan Dimnik, se je razpravljalo o reformi šolske zakonodaje, o akciji uradniških organizacij za izboljšanje materialnega položaja in o reformi uradniškega zakona. Upravni odbor je bil tudi sprejet pri prosvetnem ministru Maksimoviču ter je ob tej priliki predsednik JUU Dimnik izjavil prosvetnemu ministru, da je upravni odbor JUU sprejel s simpatijo njegovo božično izjavo o čiščenju v prosvetnem aparatu, o prosvetnih razmerah in o pobijanju raznih korupcijskih razmer, obenem pa je izročil ministru resolucijo, v kateri ga učiteljstvo prosi, da pri reformah, ki se pripravljajo, upošteva težnje učiteljstva. Enako je deputacija izročila ministru načrt amandmana za finančni zakon za leto 1940/41, v katerem želi učiteljstvo ukinitev omejitve za dobivanje 5. skupine ter zahtevo izenačenje učiteljic z učitelji. Končno so referirali pred ministrom še posamezni zastopniki banovin.

KOROŠKI BORCI V RAJHENBURGU

Legija koroških borcev v Rajhenburgu je imela v nedeljo redni letni občni zbor. Občnega zbora se je udeležilo lepo število članstva. Občni zbor je vodil tov. predsednik Brili. Po končanih poročilih članov uprave je povzel besedo delegat glavnega odbora iz Ljubljane, tov. Pirč, ki je v kratkih potezah orisal potek ustanovitve Legije ter njeno delo ter dal smernice za bodoče delo te naše najmlajše krajevne organizacije. Nato so si

kulturo v pravem pomenu besede širili med ljudstvom. In ljudstvo se bo zmeraj tesneje oklepalo kulture in umetnosti, ki je edini pravi temelj za izgraditev čvrste narodne duševnosti.

Lože Šušmelj, akad. slikar.

o Zensko društvo »Blago sree« v Laškem se zahvaljuje vsem darovalcem za božičnico 135 otrokom.

o Iz državne službe upokojeni so davčni uradniki Franc Čuš v Celju, Albert Princ v Ptuj, Alfonz Ribič v Gornjem gradu in Albert Debeljak v Slovenski Bistrici. Iz Marenberga je premeščen k sodišču v Ljubljano kancelist Albert Vetrli, iz Celja v Marenberg pa uradniški pripravnik Anton Serdoner.

o Profita-erkulozni dispotizer Iriljano protituberkulozne lige v Murski Soboti se je preselil iz banovinske bolnišnice v Geigerjevo hišo na Aleksandrovi cesti ter bo zopet redno posloval od 1. marca dalje.

PEAFF
ŠIVALNI STROJI

IGA
VOK

TAVCARJEVA 7 · TELEFON 2687

o Zveza poljedelskih delavcev sporoča vsem svojim članom: Težave, ki so nastale pri denarnih pošiljkah iz Nemčije domov, so večinoma posledice nepravilnega adresiranja. Vsi tisti pa, ki so sklenili s svojimi gospodarji pogodbe, ter se jih niso držali in odšli na delo v tovarne, nimajo pravice pošiljati denarja v domovino. Oni pa, ki zaradi napačnih naslovov niso sprejeli poslanega denarja, se naj zgledajo pri zvezi poljedelskih delavcev, ki bo ukrenila vse potrebno.

o Pragerska pošta se je preselila iz hiše g. Muleja in zopet uraduje v prejšnjih in renoviranih prostorih.

o Krajevna protituberkulozna liga v Murski Soboti razpisuje službo zaščitne sestre pri krajevnem protituberkuloznem dispanzerju v Murski Soboti. Prosilka mora imeti predpisano kvalifikacijo za zaščitne sestre. Prošnjo je poslati na krajevno protituberkulozno ligo v Murski Soboti do 20. februarja 1940. Prednost imajo telesno krepke, tudi za zunanjo službo sposobne prosilke.

o Konj je odtrgal uho 35 letnemu dninarju Avgustu Sveigerju iz Hudega kola pri Ribnici na Pohorju. Nezgoda se je pripetila v hlevu gostilničarja Viltožnika.

n 10 zasedanje Nemško-jugoslovanskega stalnega gospodarskega odbora se bo začelo v Berlinu 5. marca.

n Sreč porušil planinski dom. Te dni je ogromen snežni plaz docela porušil veliki planinski dom na Bjelašnici v Bosni. K sreči je bila koča prazna.

n Poplave v Aleksincu. Ze nad 30 let ne pomnijo poplave kakršno imajo sedaj v Aleksincu. Sokobanjska Moravica je prestopila bregove in vsa pokrajina poplavila.

n Razširitev bombažne kulture v Srbiji. Te dni proučujejo v pristojnem ministrstvu velikopotezni načrt o razširitvi bombažnih kultur v Srbiji, kjer so za to, dani vsi pogoji. Z bombažem nameravajo posejati 30.000 ha površine, kjer bi dosegli pridelek 7 milijonov kg ali 20 odst. normalnega uvoza bombaža.

n Volkovi so prišli na Dalmacijo. Večja mesta v Dalmaciji imajo sedaj velike skrbi zaradi sestradanih volkov, ki napadajo okoliške kmete. Volkovi so napravili občutno škodo.

n Italijanski parnik »Astrea« je pri otoku Biošaku nasledel in ni mogel naprej, ker je bil preobložen s petrolejem.

n Zaradi polike so se stekli kmetje v vasi Dušanovec v Banatu. Na bojišču je obležalo 25 ranjenecv.

„Deseti brat“ v Soboti

KULTURNO DELO DIJAŠTVA — POTREBA GOSTOVANJ PO VASEH

Prekmursko središče preživlja v letošnji zimski sezoni kulturno in prireditveno »sušo«. Odrsko udejstvovanje poedinih društev je namreč padlo na skrajno nizko stopnjo. Ob tem je nemalo razveseljivo ravno dejstvo, da v poslednjem času skuša temu odpomoči dijaška mladina, ki tako najbolj občuti pomanjkanje kulturnih prireditev.

Pred dnevi so dijaki soboške gimnazije vzpizorili v Prosvetnem domu opereto »Kovačev student« in burko »Denar za doktorski izpit«. 10. in 11. t. m. pa je vzpizoril Naračjaški krožek Sokolskega

društva Jurčičevega »Desetega brata«, ki je privabil mnogo občinstva, predvsem pa dijaštva.

»Deseti brat« je bil podan z mladostno vneto (igrali so šesto- in sedmošolci), seveda tudi z nekaterimi napakami, ki pa zgubijo na ostrini, če pomislimo, da so se mladi igralci učili skoraj izključno sami. Klub temu so mnogi od njih ugajali. — Zeleti je samo, da mladi odrski amaterji z nezmanjšano voljo in elanom nadaljujejo započeto delo: Soboti to močno potrebuje. Mislimi na to, da bi tudi treba na gostovanja po prekmurskih vaseh.

Liubljana

Vodni problem periferije

Ponovno so se že oglašili lastniki malih novih hiš na mestni periferiji, ki imajo lastne vodnjake ter se branijo plačati vodarino. Mestna občina pa je odgovorila, zakaj terja od njih vodarino. Mestni fizikat je v svojem letnem poročilu tudi razpravljal o tem problemu ter med drugim takole predlagal njegovo rešitev:

»Ugovori raznih posestnikov proti napeljavni pitne vode so utemeljeni največkrat s finančno nemogočostjo. Ljudje enostavno nimajo sredstev za plačevanje razmeroma visokih izdatkov, ki so v zvezi s priključkom na vodovodno omrežje. Poleg tega pa je ljudstvu težko dopovedati, da je pitje vode iz slabih vodnjakov in celo iz obcestnih jarkov, kakor se to opaža marsikje na barju ter v Dravljah, nevarno zdravju. Iz javnih sredstev je treba najti način preskrbe zdrave pitne vode tudi onim, ki za enkrat ne prenesejo velikih izdatkov, ki so v zvezi z napeljavo pitne vode.«

S to svojo izjavo je mestni fizikat točno označil vodni problem mestne periferije ter dal tudi koristno navodilo socialno šibkim posestnikom hiš v okolici.

V zvezi z vprašanjem preskrbe mesta s pitno vodo pa je tudi preskrba mesta z zadostno količino čistega ledu za hlajenje živih. Zaradi številnih primerov

okuženja in tudi epidemij, povzročenih od slabega ledu, predvideva zakonodaja naprednih držav stroge mere proti takim nevarnostim. Ljubljana tudi ne sme čakati na primere takega okuženja ali celo kake epidemije. Lani je bilo štirinajst primerov tifuznih obolenj in ne da se izključiti, da niso bili nekateri v zvezi z dobavo okuženega ledu.

Led razvažajo nehygienično po mestu v zabojih, zajemajo ga z nesnažnimi lopatami in rokami ter ga presipavajo v nesnažne posode. Organi mestnega fizikata so mnogokrat ugotovili take nedostatke pri razvažanju in uporabi ledu iz raznih bajerjev v okolici. Komistje so že mnogokrat predlagale asanacijska dela in stroge odredbe, ki naj bi vsaj na veliko preprečevale onesnaženje ledu. V bližini bajerjev so bila sicer izvršena razna manjša asanacijska dela, ki pa ne morejo preprečiti onesnaženja ledu in ne more se smatrati, da bi bila sedanja preskrba mesta z ledom zadostna in epidemiološkemu znanju primerna. Na vsak način je treba povečati produkcijo umetnega ledu v klančici ter znižati cene ledu. Pri zvišanju produkcije umetnega ledu je dala iz lastne iniciative dober zgled gostilničarska pivovarna v Laškem.

stopi kmalu po Svečnici, pripisujejo stari ljudje daljšo dobo ter menijo, da bo zima šele proti koncu februarja dosegla svoj višek.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

Drama:
Sreda, 14. »Na prisojni strani«. Red B. Četrtek, 15. »Praznik cvetočih češenj«. Red Četrtek.
Petek, 16. Ob 15. uri »George Dandin«. Dijaska predstava. Znižane cene od 14 dni navzdol.

Opera:
Sreda, 14. »Rusalka«. Red Sreda.
Četrtek, 15. »Lumpacijs Vagabundus«. Red A.
Petek, 16. »Lok«. Plesni večer. Pica in Pina Makar. Izven.

sledovala Haceta. Preiskava je dognala, da je vse vlome in tatvine, ki so se dogajali zadnje čase v celjskem okolišju, pripisovati enemu in istemu razbojniku, ki je nedvomno Haca. Dalje kaže sled preiskave, da je Haca tudi morilec v Seščah. Medlogu in Malih Braslovcah Orožništvo s policijo je morilca zasledovalo do polnoči. Vse kaže, da je pobegnil v smeri proti Mariboru. Ustreljen orožnik Ivan Meden, katerega truplo so včeraj obducirali, je imel pri sebi beležnico s 5 bankovci po 100 din in beležko glede pri Gamsu ukradenega kolesa. Vse je bilo dvakrat prestreljeno z revolverjem 9 mm kalibra. Včeraj tekom dneva so oddali v zapore še celo vrsto krošnjarijev. Pogreb ustreljenega orožnika bo danes popoldne na okoliškem pokopališču v Celju. Slučaj Medena je tembolj tragičen, ker se je ravno pripravljal za poroko.

c Danes vsi v gledališče! Ob 20. uprizarijo Mariborčani Straussovo opereto »Gigan baron«.

c Umrl je v Smarinem v Rožni dolini 90 letni bivši posestnik Janez Videnšek.

c Avtobus Celje—Kozje—Podarča še ne vozi. Vršila se je te dni sicer poskusna vožnja, ugotovilo pa se je, da je obratovanje zaradi nezadostno očiščene ceste od snega še nemogoče.

c Opekla se je pri peči po levi roki in levi strani telesa 55 letna preužitkarica Mahajne Marija iz Laš pri Sv. Petru na Medvedovem selu.

c Predavanje SPD. V četrtek ob 20. uri bo predaval v risalnici mešč. šole dr. Jos. Ciril Oblak o temi »Okrog Karpalov in preko Romunije do Crnega morja«.

Ptuj

Ilovnate koče rasejo ko gobe po dežju

V zadnjih letih se je po Dravskem polju, Slovenskih goricah in Halozah razširil nov sistem gradnje: to so butare ali ilovnate koče. Ljudje pravijo, da rasejo iz zemlje kakor gobe po dežju. Vrste se po obronkih vasi, kakor delavske hišice v predmestjih. Mnogo pa jih je raztepenih po samotnih krajih, kjer je agrarna reforma razdelila zemljo. Zgrajene so bile v naglici in površno. Komaj so bile zbutane, stene osušene, pokrite s strehami, ter so bile v nje vstavljena okna in vrata, že so se vselili »brezdomci« v svoja težko priekakovana bivališča, ki so jim vedno lebdela pred očmi in jim bila tolažilna misel, kadar jih je tuja streha najbolj tlačila k tlom.

Stežka so se pririli do strehe nad glavo. Dolga je bila pravda z izvedbo agrarne reforme, toda končno so se siromaki le dokopali do kosčkov zemlje. Leto za letom so jo odplačevali s trdo zasluženiimi kovanci. Medtem pa se je v njih vedno bolj izoblikovala težnja po lastni strehi. Pehali so se po derah in sezonskem delu, se odrekli raznim potrebam in si pritrgovali od ust, da so si po dolgih letih prihranili enega, dva, tri, štiri ali pa še celo kakerega jurja več. Les za gradnjo so naprosili pri imovitejših občanah, voznike pa odslužili z danami. Pri butanju sten je delala vsa družina od najmanjšega šolarja do očeta. Vsi so kopali zemljo, jo nosili in stregli zidarjem »butačem«. Ilovnate koče so zrastle skozi noč.

Komaj so se ti vničarji in dninarji zasedli v ilovnatih kočah, so jih začele žuljiti nove težave. Pri nedograjenih domovih manjka še tisoč stvari. Kljub najcenejšemu gradbenemu materialu in lastnemu delu so zlezli v dolgove. Ker so se tudi izgledali za zaslužkom manjšali ter je začela naraščati draginja, preti premnogim tem z žulji zgrajenim kočam boben.

Pri gradnji ilovnatih koč pa je treba omeniti, da trpi pri tem narodno gospodarstvo. Vrednost teh koč v primeri z zidanimi hišami je zelo mala. Vzdržijo le nekaj desetletij, kajti ilovica, ki ni prežgana, prepereva dalje. Povezanost v zidanih hišah je vedno večja, medtem ko je pri ilovnatih dokaj manjša. Otežba ostrejši mora biti mala, ki vsled tega niso trpežna. Pri tem je tudi oškodovana stavbena obrt. S tako gradnjo so prikrasili celo kočarji sami, katerim bodo priče razpadati ilovnate stene. Zato bi bilo v interesu narodnega gospodarstva, da bi se tem najpotrebnejšim z brezobrestnimi posojili omogočilo gradnjo hišic s prežgano opeko.

p Uspehi na gimnaziji so boljše kot lani. Prvi semester je pokazal neprimerno boljše učne uspehe kot lani. Letos je izdelalo 61 odst. dijakov, lani pa le 42 odst.; vendar je bilo 6 odstopnikov iz šole zaradi slabih uspehov. Na zavodu so sedaj 303 deklet in 161 dekle. Oddelkov je 12. Vsi imajo dopolnilski pouk.

p Zvečni kino Ptuj predvaja danes in jutri »Tango noturno«. Simfonija ljubezni in pozitivnosti.

p O razpisu službenih mest na mestni občini. Mestni svet je sprejel nov statut za mestne uslužbence, ki ga je ministrstvo notranjih zadev odobrilo koncem lanskega leta. Statut vsebuje točko, da se oni uslužbenci, ki še 1934 niso bili stalno naslavljani ne morejo prevesti, in da se lahko določeno mesto razpiše. Te točke se je mestni svet tudi poslužil. Tako so razpisana sledeča mesta: pogodbeno mesto za živinozdravnika, sistemizirano za policijskega nadzornika s srednjo šolo. Dalje sistemizirano z nepop. srednjo šolo za saldokontista, pomožnega knjigovodjo in vojne referenta. Z 2. raz. srednje šole pa sistemizirana mesta mestnega tržnega nadzornika, 2 pisarniških pomočnikov, 1 strojepisne in 5 policijskih stražnikov. Eno pisarniško mesto pa je pogodbeno. Z osnovno šolo pa sistemizirano mesto 2 strojnikov in 2 slug ter pogodbeno za tehničarja. Ta mesta so zdaj sicer zasedena, dejansko pa je razpisano mesto političnega upravnega praktikanta.

Celje

Morilec orožnika Medena je Haca

V zvezi z umorom orožnika Ivana Medena, ki je bil ustreljen v ponedeljek zvečer na Spodnji Hudinji pri Celju, je preiskava ugotovila, da je morilec znani razbojnik Josip Haca. To sledi iz sledenih okoliščin: V eni zadnjih noči je bilo vlomljeno v neko trgovino v Vojniku. Vlomilec je odnesel za okoli 10.000 din manufakturnega blaga. Pri vlomileškem poslu je razbojnik izgubil svojo sliko, v kateri je pri preiskavi neki zaprti krošnjar spoznal Haceta, dalje je pri vlovu izgu-

bil poselsko knjižico neke 16letne deklice in prometno knjižico za kolo, denarnico, last čevljarkega mojstra Ivana Kosa v Celju, v čigar stanovanje je Haca vlomil 28. oktobra lanskega leta. Te dni je bilo v celjski okolici izvršenih zopet nekaj vlovov, tako pri žel. uradniku Janju Hočevariju na Cinkarniški poti, pri upokojenem višjem poštnem kontrolorju Ivi Gamsu na Mariborski cesti, kjer je bilo ukradeno kolo. Zaradi tega kolesa sta oba orožnika v ponedeljek zvečer za-

MARIJ SKALAN:

RAMAS IN JORA

ROMAN ZADNJIH LJUDI NA ZEMLJI

83

»Ne boj se«, jo je potolažil inženir. »Preden bomo pristali, bomo planet večkrat obleteli. S tem bomo najuspešneje in najprirodneje zmanjšali naglico in omogočili počasen in varen pristanek. Toda pot do tja bo še dolga. Sedaj zaviram brzino.«

»Ali ne bi zbudili očeta in mu pokazali Venero?« je menila Jora.

»Sedaj še ne«, je odvrnil Ramas. »Potreben je početak, saj je itak bedel že doslej dvakrat več kakor midva.«

»V resnici, čudovit je«, je menila Jora in se molče zopet zastrela skozi lino navzdol proti novemu svetu, kateremu se je bližala s svojim izvoljencem in njegovim očedom. »Kaj bomo doživeli tam?« se je natihome vprašala. »Kakšen je svet, na katerem bomo pristali? Ali rastejo tudi tam drevesa, rastline cvetice? Ali žive onim nekdanjim na zemlji podobne živali, pa popolnoma drugačne? In — ali niso morda tudi na Veneri že ljudje? Ljudje? Kakšni ljudje? In če so, kako nas bodo sprejeli? Kot prijatelje ali sovražnike?«

Ob tej misli se ni mogla več premagati, obmila se je k Ramasu in mu naravnost

zaupala svojo bojazen.

»Na Veneri ni ljudi«, je odgovoril Ramas. »Naši teleskopi v Rayanipuru so bili tako dovršeni, da bi bili morali z njimi opaziti njihove haselbine, če bi obstajale. Toda ničesar takega ni bilo mogoče odkriti, kar bi kakor koli potrjevalo, da žive na tem planetu človeku podobna živa bitja. Sicer pa, povem ti odkrito, da bi bil zadovoljen, če bi živele.«

»In če bi nas napadla?«

»Mislim, da nas ne bi. Ako so še nekulturna, bi videla v nas božja bitja, ako pa so kulturna, bi doumela ogromni pomen našega prihoda.«

»A zverji so tam?«

»Po vsej priliki so. Toda, saj jih bomo že v kratkem videli. Bati se jih nam ne bo treba. Naše orožje je dovolj močno in zanesljivo, a paziti bo seveda treba. Dokler ne zgradimo trdnega zavarovalne hiše, bomo pač stanovali v vozilu. Tu do dovolj varno in za silo tudi udobno.«

V takih ugibanjih in razmišljanjih je potekal čas bližanja izbranemu cilju. Plan je postajal vedno večji in večji. Ob-

risi celin so se risali že ostro na globusu Veneri, in tudi oblikovanost njihove površine je bilo mogoče opazovati. Razločile so se sence gora in pogorij, in Ramasovo bistro oko je kmalu skozi daljnogled opazilo med njimi tudi še delujoče ognjenike. Drugod so se razprostirali ogromni, temno zeleni pragozdovi, potem so se širile savane in stepe. Vmes so se vili srebrni prameni vletokov in rek in ponekod so se lesketala celo mična jezera.

»Kako je vse to lepo!« je vzkliknila Jora. »Vse drugače, kakor na naši zemlji.«

»Tudi na naši stari zemlji je bilo nekoč tako«, je dejal Takur, ki je sedaj že zopet nadzoroval aparat. »Samo mi, ki smo se rodili v Rayanipuru, vsega tega nismo več poznali. Čitali smo o preteklosti lahko samo iz knjig, a se nam je zdelo le vse kakor neka tuja, oddaljena pravljica.«

»Da, lepa je ta zemlja, na katero prihajamo!« je vzkliknil Ramas navdušeno.

»Lepa kakor raja«, je dodala Jora. »Kako se že veselim na zelene trate, na temne gozdove, na reke, jezera!«

»Samo, da nam bo ostalo le malo časa za občudovanje vseh teh lepot«, je dejal Ramas. »Ali si že kaj pomislila, da bomo morali na Veneri trdo delati? Sami si bomo morali zgraditi dom, sami bomo morali pridelovati živila in pripravljati

ti jedi, sami oskrbovati vse, kar nam bo potrebno za življenje. Tu ne bo mogoče preprosto pritisniti na gumb in čakati, da stroji ali drugi ljudje namesto nas opravijo potrebno delo.«

»Ničesar se ne bojim«, je odvrnila pogumno Jora. »S teboj in v tem lepem svetu mi bo delo le v zabavo.«

»Moja Jora, moja dobra Jora!« je vzkliknil Ramas veselo in ponosno. »Tudi jaz se ob tvoji strani ničesar ne bojim.«

Medtem se je vseмирsko vozilo že tako približalo Veneri, da je bilo treba usmeriti ga v krožni polet okoli planeta. Ta vožnja je bila še bolj zanimiva, ker so potniki lahko pregledali Venero okoli in okoli, na dnevni in na nočni strani.

»Kje bomo pristali?« je vprašal Ramas.

»Izbrati bo treba primeren prostor, ki bo po okolici in po podnebju ustrezal našim potrebam«, je dejal Takur.

»V takem kraju«, je vzkliknila Jora »kjer bodo v bližini travniki, gozdovi in voda.«

»Najbolje bi se bilo ustaviti v bližini morja«, je menil Ramas. Lahko bi zgradili ladjo in z njo delali potovanja, pa tudi iskali in privlačili vse, kar bomo potrebovali.«

»Da, v bližini morja!« je pritrdila Jora. »Misel ni slaba«, je dejal Takur. »Torej si izberimo obalo!«

(Jutri konec)

Zanimivosti

Tekma med angleškimi in nemškimi lovskimi letali

Obe velesili mrzlično izpopolnjujeta lovske tipe letal za odločilni spopad

Angleška lovska letala tipa Spitfire so znana kot najhitrejša letala te vrste na svetu. Prelete 587 kilometrov na uro, so enomotorna in imajo po osem strojnico, štiri na vsakem krilu.

Strojnice se lahko sprožijo na pritisk pilota na gumb. Vseh osem strojnic streli istočasno, na dolžino točko, 200 izstrelkov na sekundo. Ta letala so se izkazala dvakrat močnejša in spretnjša od nemških Messerschmidtov 109. — Slednja letala niso tako hitra, imajo 4 strojnico, zato pa en top, o katerega porabnosti pa so v letalskih krogi mnenja različna.

Angleško lovsko letalo tipa Hurricane

ima prav tako spredaj osem strojnico. Je večje, toda počasnejše od Spitfire. Lovci Bristol Blenheim s 5 strojnicami, od katerih je ena zadaj, imajo po dva motorja. Pri lovskih letalih tipa Boulton-Paul Defiant so 4 strojnico montirane v vrtilnem stolpu, zadaj za pilotom.

Zdi se, da je premakljivi tip strojnica najspretnjše orožje zračne vojne. Angleži imajo še vrsto letalskih tip, katerih eno drže v posebni tajnosti. Ta letala bodo še hitrejša kakor Spitfire-lovci. Ko so se namreč nad Helgolandom pojavili novi nemški Messerschmidt 110,

ki so za deset milj na uro hitrejši od angleških Spitfire, so se v Londonu vrgli letalski inženirji na posel ter postavili nemškemu rekorderjem še večjega tekmeča.

Nemški Me 110 so ostali pri 4 strojnicah, montiranih v premakljivem stanju zadaj, imajo pa dva topa ter so pripravljeni za spremljevalce bombnikov na velike daljave. Angležem bodo gotovo povzročali še precej skrbi.

V zračni vojni med velesilama ob Severnem morju je nastala velika tekma v izpopolnjevanju vojnih letal. Ko bo prišlo do pravega spopada v zraku, se bo pokazalo, katera stran je spretnjša v letalski tehniki.

Premoženje Thyssena zaplenjeno

Znanemu nemškemu veleindustriju Fritzu v. Thyssenu, ki je bil svoj čas med poborniki narodnega socializma, a

je nedavno pobegnil iz Nemčije v Švico, je notranje ministrstvo odvzelo nemško državljanstvo. Zaplenilo mu je vse premoženje v vrednosti treh milijard dinarjev. Angleškimi novinarjem je Thyssen izjavil, da se ne bo vrnil v Nemčijo in da »upa, da bo dalje časa živel kot sedanjí voditelj narodnega socializma«.

Devetdeset milijonov za nakup malih posestev je dala italijanska država na razpolago agrarni banki. S to vsoto bodo odkupili zadolžena posestva v Julijski krajini.

V vlaku je znorel na vožnji med Jassyjem in Kišinevom neki potnik III. razreda. Ogrizel je več sopotnikov in so ga le težko ukrotili.

Angleške policistke bodo smele aretirati

V Manchesteru je napravilo šest ženskih policistk izpit in priseglo. Dobile so s tem iste pravice, kakor so jih imeli pred začetkom sedanje vojne stražniki.

V Angliji so bile že prej ženske stražnice, največ v Londonu. Udelestvovala so se pa le kot pomožni organ stražnikov, posebno kot nadzornice deklet in pregrešnih žensk. Ko so nekoč hotele aretirati grešnice, so se morale obrniti do stražnikov. Navedenih šest žensk je pa zdaj dobilo pravico, da bodo smele prijeti tudi moške, ki se bodo pregrešili proti javni varnosti.

Število ženskih stražnic bo zdaj povečano. V poštevi prihajajo kandidatke od 20 do 25 leta, ki morajo biti telesno močno razvite. Seveda bodo v borbi z močnimi zločinci še vedno poklicale na pomoč stražnike.

— Ti si res moj prijatelj, kajne Debelko?

— Da, da, res je, tovariš Sušec. Toda, žal mi je, danes nimam denarja pri sebi...

Ameriški Gibraltar pred nosom Japonske

Pristanišče Apra na otoku Guam, največjem v skupini Marianov, je washingtonska vlada zaprla za vsak tujski promet. Tu bo nastala najmodernejša trdnjava, pomorski branik, ameriški Gibraltar.

Guam je le 1500 milj oddaljen od Japonske, toda 5000 milj od San Franciscia. Leta 1898 so ga USA odkupile od Španije in zdaj bo postal otok zelo pomembna vojna brodovja Zedinjenih držav v vodah Azije. Tropski raj se obdaja vedno bolj s cementom in betonskimi utrditvami, iz katerih bodo v kratkem moleli najmodernejši, orjaški ladijski topovi na morje.

Nad in pod zemljo gradijo velika letališča za bombnike in pilote-lovce. Ko bodo Filipini postali 1946 samostojni, bo Guam najzahodnejša postojanka USA.

Z Guama vodijo kabli v Jokohamo, Jap, Manilo in na Midwajsko otočje. Izpremembra tropskega raja v trdnjavo gnezdo pa ima tudi gospodarske posledice. Od 17.658 prebivalcev je le 1000 belcev. Tisti, ki niso ameriški državljani, bodo morali otok zapustiti. Washingtonski vladi je dospel že mnogo pritožb zaradi odškodnine, toda potrebe posameznikov se bodo morale umakniti državni obrambi. Vrata paradiza so se za vselej zaprla.

Smrt dominikanca, letalskega poročnika

V pariški baziliki so brali pred dnevi zadušnico za Bernardom Geoffreyem, dominikanskim redovnikom, vseučiliškim profesorjem v Rimu, ki je kot letalski poročnik padel na polju slave 25. novembra lani.

R. P. Geoffrey je bil sin generala. Leta 1934 je napravil z odličnim uspehom teološki in filozofski izpit in general dominikanskega reda ga je predlagal za profesorja na slovitem dominikanskem vseučilišču »Angelicum« v Rimu. Na tem me-

stu je 38letnega Geoffreya doletela mobilizacija in je takoj odšel na svoje mesto.

Vojaške oblasti so učenemu redovniku ponudile važno mesto na nekem poslanstvu. Toda dominikanec je odklonil in vstopil kot izvidniški letalec v frontno službo. Njegov kapetan je bil oče treh otrok. R. P. Geoffrey se je namesto njega javil prostovoljno za neki nevaren izvidniški polet nad fronto. Ni se več vrnil, doletela ga je smrt v želji, da nadomesti očeta treh otrok.

Možje pod copato, žene v občinski svet

V majhnem kraju New Albany v državi Kansas, USA, je pri občinskih volitvah 1936 nastopila mlada dama Suzana Murphy in sklenila s tovarišicami potisniti dotedanje občinske moške v kot. Ženske so postavile svojo listo z geslom: spodobnost, napredek, svoboda! Odnesele so veliko zmago, vsi občinski moške so morali zapustiti županstvo, ki so ga zasedli ženski odborniki z gospo Murphyjevo kot županom na čelu.

New Albany se je razvil v vzorno ob-

čino, o kateri so poročali vsi ameriški listi. Zgledna uprava je napravila iz kraja majhen paradiz, možje so se potuhnili pod copate in si niso upali protestirati tudi potem, ko jim je ženska uprava na občini prepovedala popivanje in javne pleske. Ko so nedavno bile nove volitve, možje niti niso postavili opozicijske liste. Ženski župan Suzana Murphy je bila ponovno izvoljena za naslednja štiri leta.

Lovili fazana, ubili pobarvanega galeba

Konavljje so rodovitna dolinica za Dubrovnikom in marsikateri prebivalec ima še danes na zunaj sledove starih dubrovniških patricijev, ki so pri kmetskih epotih iskali utehe svoji ljubezni. Pred dnevi so imeli konavljjski lovci polne roke dela z divjimi racami, gosmi in gošobi. Pri tem se jim je primerila kuriozna pustolovščina, ko si jo je privoščil luhoviti šalijev.

Za pol milijona ton močnejša je danes angleška mornarica nego je bila v začetku sedanje vojne.

Baš, ko so lovci počivali pred hišo sredi Konavlj, je letel mimo velik fazan. Njegove lepo pisane barve so vznemirile pohlepne lovce, ki so pograbili puške ter hiteli za fazanom, ki je nekaj zbežan letal okrog. Lovci so streljali za njim in ga končno zadeli. Nekdo je skočil za plenom, toda na veliko presenečenje je našel sestradanega in suhega, z najrazličnejšimi barvami našemljenega galeba. Barva se je prijetla perja, da je ptica le s težavo letela. Potegavščina je zbudila med lovci mnogo jeze, pa tudi smeha.

2600 let dinastije in „države vzhajajočega sonca“

Dežela vzhajajočega sonca Japonska, je slavila 11. t. m. 2600 letnico ustanovitve države in nastopa dinastije. Po legendarni zgodovini Japonske je namreč leta 360 pred našim štetjem zasedel japonski prestol Džimu Teno. Po sedemletnih bojih je nastala država z dinastijo, ki ni nikoli ugasnila, v narodu pa ostala vse do danes simbol božanstva.

Sedanji japonski cesar Hiro Hito je 123 vladar po vrsti. Bojeviti narod je tako spoštoval svojega gospodarja, da se vsi

dobo 2600 let niti enkrat ni uprl dinastiji. Ugodna zemljepisna lega je pomagala otoškemu cesarstvu, da je ohranilo svobodo, obenem pa zelo pozno odprlo vrata civilizaciji. Država, v kateri naraste prebivalstvo vsako leto za en milijon, je potem ko je 1867 na široko odprla vrata svetu, naglo vsalala k prvi velesili na vzhodu Azije in si zagotovila v mednarodnem svetu položaj, ki ga ni zapostavljati žilavemu narodu je nedostajalo prostora razmahnil se je na otoke, na Korejo, v Mandžurijo in prav zdaj si hoče zagotoviti

premoč svojih interesov tudi na Kitajskem. Vsekakor je Japonska, 2600letna država sila, ki bo imela v bodočnosti Azije in sveta še veliko vlogo.

Nove bombnike, tipe Junkers 88, izdelujejo Nemci. Baje bodo imeli hitrost 315 milj na uro ter 4 člane posadke.

Moskovski radlo je 31. januarja sporočil, da se opaža v sovjetski Rusiji poživitev protirevolucionarne akcije. Napovedovalec je dejal, da se jo mora likvidirati enkrat za vselej.

SIR ERIC PHIPPS

predsednik odbora britske solidarnosti, je izjavil, da bo angleška šolska deca v

bližnjih dneh izvedla veliko akcijo za pomoč francoskim šolarjem iz evakuiranih krajev blizu bojišča.

Sport

Šest smuških trofejev za štafetni tek

Kakor lansko leto bo tudi letos izvedeno državno prvenstvo v eni tekmovalni disciplini v območju MZSP, s čimer so naši sportisti dobili novo lepo priznanje za svoje nesebično delo. Letos imamo na sporedu štafetni tek na 4x10 km. Po odlično uspelem lanskem prvenstvu v alpski kombinaciji je razumljivo, da si skušajo prireditelji obdržati dober sloves ter da bodo vložili ves trud zato, da bo prireditev potekal čim boljše in srečnejše. Zlasti je treba letos poudariti dejstvo, da dovoljuje ostrejša zima izvedbo prvenstva v nižjih legah, vršilo se bo v neposredni bližini mesta Maribora ter bo imelo tako tudi izredno važen značaj v sportnem in tujkoprometnem propagandnem pogledu. K čemur b opreči prispevala tudi okoliščina, da je direkcija državnih železnic dovolila 50 odst. popust na podlagi obrazca

K-13.

Značaj prireditve primerna so tudi dragocena darila, za katera se bodo borili najboljši dolgoletni državni. Dostojni je razpisanih 6 daril. Pokrovitelj tekmovanja mestni župan dr. Alojzij Juvan je daroval izredno lep srebrni pokal za zmagovito štafeto ter posebej 4 plakete za posamezne tekmovalce te štafete. Drugoplasirana štafeta bo prejela srebrni pokal „Putnika“ Maribor, tretja darilo JZSZ, četrta srebrni pokal prireditelja prvenstva ISSK Maribor, peto darilo bo dala Mariborska župnjska športna podzveza za najboljšo štafeto s področja MZSP, kot šesto je pa poklonila zveza še posebej darilo za onega tekmovalca, ki bo na svoji progi 10 km dosegel najboljši čas dneva. Vsi pokali in ostala darila bodo od četrtka dalje razstavljena v izložbi modne trgovine Šraj.

PROPAGANDNO SMUČARSKO TEKMOVANJE V MURSKI SOBOTO

V nedeljo so bile v Murski Soboti prve propagandne smučarske tekme, katere je priredila agila „Mura“. Čeprav snežne in terenske prilike v Prekmurju niso najugodnejše za to lepo sportno panogo, si je smučarstvo v zadnjih letih utrdilo pot tudi v ta najsevernejši del naše domovine. Zato je bilo tudi zanimanje za prvo smučarsko prireditev veliko. Proga je bila posrečeno izbrana, pa tudi sneg je bil dober. Tekmovali so juniorji in seniorji, prvi so prevozili nekaj nad 3 km dolgo progo enkrat, drugi pa dvakrat. Vrstni red tekmovalcev je bil sledeči:

Juniorji: 1. Došković 13:59, 2. Kerčmar (oba Mura) 14:50, 3. Merc (Maraton-Maribor) 13:20.

Seniorji: 1. Kukanja (Mura) 25:16, 2. Dolenc (Maraton-Maribor) 27:10, 3. Balon 27:41.

ALPSKA KOMBINACIJA ZA PRVENSTVO ZASAVJA

Smuški odsek SPD Trbovlje bo priredil 18. februarja na Mrzlici tradicionalno tekmovalstvo v alpski kombinaciji, slalom bo ob 9. sprek pa ob 11.30 s ciljem na slalom sejmšču v Trbovljah. Prijave s prijavilno dn 10.—, na dan tekmovanja dn 20.—, je treba poslati smuškemu odseku SPD Trbovlje.

s ISSK Maribor (zimsko sportni odsek). Drevi ob pol 19. bo v klubski sobi na Aleksandrovi cesti 3 važen sestanek za tekmovalce in sodelujoče na državnem prvenstvu v štafetnem teku.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglaševanih vsake besede 50 par. Najmanjša pristojbina za te oglase je din 5.—. Družbe, orkestri, dopisovalci in žurnalisti oglašujejo din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 10.—. Debele tiskane besede se računajo dvojno. Oglasni žavak za enkratno objavo znaša din 3.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu oziroma ga je vnositi v bismo skupaj s naročilom ali pa ga pošliti poštami na čekovni račun št. 11.406. Za vse pisemne odgovore sledi malih oglasov se mora priložiti znak za 9 din.

Razno

SLADKORNO BOLNI!

Dobavitelj tukajšnje bolnice nekarna Rakuša. Koroska cesta 24 priporoča diabeikom kruha, moka, suhor in kekse. Uradna analiza vsakomur na vpogled. 13870-1

MODRČKI

stezniki, rokavice, nogavice, damsko perilo najceneje pri S. Ketiš-u, Stolina 1. 11406-1

PRALNE KADI

vsake velikosti po starih cenah izdeluje sodarsko Sulcer, Vojašniška 7. 324-1

STROJ

za poravnavanje lesa (Abrihter) kupuje Sulcer, Vojašniška 7. 325-1

Posest

LEPE STAVBNE PARCELE ugodno naprodaj. Informacije v gradbeni pisarni Peklar, Tomšičeva 34. 267-2

Stanovanje

STANOVANJE

sončno, 6-sobno, z vsem komf. om., zaključeno, takoj oddam Istotam oddam zaključeno 2-sobno stanovanje. Vprašati Baurle, Trševa ul. 24-I, Maribor. 182-5

ENO, ALI DVOSOBNO STANOVANJE

s pritliklinami oddam s 1. marcem ali pozneje. Tyrševa 26, I. nadstr., desno. 341-5

DVE STANOVANJI

lepi, sončni, eno troh, drugo dveh sob, oddam s 1. marcem. Vprašati pri g. Stubljariju, Tyrševa 14. 332-5

TRISOBNO STANOVANJE

v centru oddam. Vprašati: Gregorčičeva 8-I, desno. 334-5

Sobo odda

NA STANOVANJE

in hrano sprejem gospodično, Radvanjska cesta 8-I, prva vrata levo. 299-7

NA STANOVANJE IN HRANO

sprejem solidnega gospoda, Mlinska 35. 322-7

OPREMLJENO SOBO

s posebnim vhodom oddam takoj gospodu. Frankopanova ul. 1/I. 328-7

OPREMLJENO SOBO

čisto, s posebnim vhodom oddam v centru. Jenkova 5. 337-7

Prodaj

NOVO MOŠKO KOLO

naprodaj, Srečko Robič, Betnarska cesta 3. 321-4

V Mariboru ima največji uspeh »Večernikov« oglaš.

SOBO

dve posteli, kopalnica, s prehrano ali brez oddamo. Glavni trg 23/III, desno. Vprašati od 12.—13. ure. 340-7

NA STANOVANJE

sprejem gospodično. Koroska c. 17, I. nadstr. 339-7

SONČNO SOBO

lepo, oddam. Slovenska 34-I. Ogledati od 11.—14. ure. 330-7

SOBO

strogo separirano s kopalnico in vso opremo oddam. — Glavni trg 24-III, levo. 331-7

OPREMLJENO SOBO

oddam. Sodna 32, vrata 11. 333-7

Sluzba dob!

SAMOSTOJNO KUJARICO ki opravlja tudi vsa druga gospodinska dela, sprejme štirčlanska družina s 1. marcem. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 195-9

FANTA

s'arega 15—17 let, močnega, roštenega, ki se želi učiti trgovine, iščem. Tušak Sv. Anton, Slov. gor. 303-9

KONJARJA

pridnega in poštenega, sprejem. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 319-9

MIZARIJA

za fino poliščeno delo takoj sprejme E. Zelenka, Ulica 10, oktobra 336-9

TRGOVSKEGA POMOCNIKA

z dežele sprejme Plauc, trgovina, Maribor. 327-9

SOBARICO

pridno in pošteno, sprejem. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 320-9

SLUŽKINJO

za vsa hišna dela, pridno in pošteno, iščem. Plača 400 dinarjev. Dr. Kacatura Strobmalerjeva 8-III, Maribor. 342-9

ZEISS
Dipl. optik
E. PETELN
MARIBOR • GRAJSKI TRG 7

V najem

MAJHNO POSESTVO

dam v najem upokoencu. Pismene ponudbe na ogl. oddelku »Večernika« pod »Ugodno«. 329-15

DOBRODOČO GOSTILNO

v Ptuj, mesto, oddamo v najem. Pojasnila daje Posojilnica Narodni dom v Mariboru. 335-15

Kam, kje?

DAMSKI TRIO

prvovrsten, igra od 15. februarja dalje dnevno. Plauc, Glavni trg. 326-17

MODERNI VOZIKI

VEDNO NAJNOVEJŠE

pletenine

M. F. ROZMAN

LJUBLJANA

Tyrševa c. (Palača Slavija)

Židovska ulica 7

LIPSKI POMLADANSKI VELESEJEM 1940

V Nemčiji za 50%, v tranzitnih državah do 33% znižana vožnja!

POJASNILA dajejo:

JOS. BEZJAK, Maribor, Gosposka ulica 25 (Telefon 20 97), inž. G. TÖNNIES, Ljubljana, Tyrševa ulica 33 ali

OFICIALNI URAD VELESEJMA v LEIPZIGU za balkanske države v Beogradu, Knez Mihajlova 33 (Telefon 24 311)

Javljamo tužno vest, da nas je dne 14. t. m. ob 7. uri zjutraj po daljši bolezni za vedno zapustil naš oče, stari oče, tast in stric gospod

IVAN LOVEC

HIŠNI POSESTNIK

Pogreb predragega pokojnika bo v petek, 16. t. m. ob 16. uri izpred hiše žalosti v Studencih, Aleksandrova 27, na studenško pokopališče, kjer bo položen v rodbinsko grobnico. Maša zadušnica se bo brala v soboto, 17. februarja, v cerkvi sv. Jožefa v Studencih.

Maribor—Studenci 14. februarja 1940

Žalujoči ostali